

مباحثی پیرامون لجستیک و هوشمندسازی لجستیک

تدوین : دکتر رحمان قره باش

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی صنایع و معادن و کشاورزی گرگان و نایب ریس انجمن صنفی حمل و نقل بین المللی استان گلستان

مقدمه: حمل و نقل مدرن مقدمه هوشمند سازی لجستیک:

ایجاد سیستم حمل و نقل هماهنگ و دقیق ، لازمه توسعه مسیر های ترانزیتی کشور است. کارشناسان حمل و نقل معتقدند برای تقویت مسیر های ترانزیتی کشور باید نظام حمل و نقل را باز تعریف کرده و سطح هماهنگی ها را در این حوزه افزایش داد. یکی از نقاط ضعف سیستم حمل و نقل ایران آن است که ۹۰ درصد سیستم حمل و نقل جاده ای در ایران خود مالک است. این امر موجب اختلال در نظم و بالا رفتن هزینه های حمل و نقل می شود.

آنچه که در ترانزیت اهمیت بالایی دارد آن است که در ابتدا باید برای نو سازی ناوگان حمل و نقل اقدام عاجل صورت گیرد .

مولفه مهم دیگر در ترانزیت و حمل نقل موضوع زمان و هزینه است که در بخش هزینه به دلیل خود مالکی سیستم لجستیک کشور قادر به رقابت با سایر کشور ها که رقیب حمل و نقل ترانزیتی هستند نیست. ولی از نظر زمان شرایط نسبتا قابل قبولی در بنادر به ویژه بنادر جنوبی حاکم است و مشکل خاصی در ترخیص بارگیری کالا مشاهده نمی شود .

زمانی که کالا به کشور وارد می شود وارد چرخه گمرک می شود. اخذ پروانه گمرکی و برگه سبز گمرکی و ترخیص کالا خود بخشی از روند لجستیک محسوب می شود .

منظور از لجستیک چیست؟

لجستیک مفهومی است که در یک تعریف ساده این گونه بیان می شود: « مدیریت فرآیند جمع آوری، ذخیره و انتقال منابع (یا کالا) از نقطه مبدأ به مقصد.» در حقیقت لجستیک بخشی از زنجیره تأمین است که وظیفه جابجایی یک مرسوله و رساندن آن به دست گیرنده نهایی را برعهده دارد.

مناسب ترین کلمه معادل فارسی لجستیک ، واژه پشتیبانی است. هر نوع کاری که مربوط به پشتیبانی یک محصول تا آن محصول به طور سالم و کامل بدست مشتری و مصرف کننده برسد یکی از زیر شاخه ها لجستیک می باشد. در حقیقت پشتیبانی بخشی از کسب و کار و تجارت یک محصول است که مشتری آن

را نمی بیند و متوجه آن نمی شود در حقیقت یکی از مهم ترین بخش های روند کاری تولید کننده و یا وارده کننده است اگر یک تولید کننده با زحمت و تلاش بسیار محصولی را با کیفیت بالا تولید کند و یا یک تاجر قصد دارد محصولی را با همه مشکلات و سختی وارد کشور بکند اگر تولید کننده و یا وارده کننده نتواند یک شرکت خدماتی لجستیک وظیفه شناس استفاده نماید به طور واضح و به جد فعالیت خود را به هدر می دهد

انواع فرایند های لجستیک

خدمات و پشتیبانی برای یک محصول تولیدی با یک محصول وارداتی تا حدود زیادی شبیه یکدیگر می باشد

۱- خدمات حمل و نقل

۲- انبار داری

۳- بیمه

بخش اصلی تشکیل دهنده انواع لجستیک است.

ضرورت هوشمند سازی لجستیک

در عصر فناوری اطلاعات و پیشرفت اینترنت هوشمند سازی لجستیک ضروری است.

هوشمند سازی به معنای بهره گیری از ابزارها و تکنیک های فنی و اطلاعاتی جهت مدیریت صحیح امور و تسهیل فعالیت ها و ارتقا و اصلاح سبک زندگی ؛ شتاب بخشیدن به اجرای دقیق و حرفه ای تر امور ، کاهش مصرف انرژی و بهره برداری حداکثری از خدمات حوزه فناوری اطلاعات در راستای ارتقا شاخص های زندگی فردی و اجتماعی است

هرچه اعمال این سیستم ها دقیق تر و به نمونه های انسانی نزدیک تر باشد هوشمند تر قلمداد می شود

مزایا و دلایل ضرورت هوشمند سازی :

- بهبود کارایی و بهره وری

- صرفه جویی در هزینه ها

- افزایش در امنیت

- استفاده هوشمند از داده ها

- حذف نیروی انسانی

امروزه اهمیت هوشمند سازی تقریباً بر هیچ کس پوشیده نیست کلیه سیاست مداران و مدیران به دنبال ترویج آن در جامعه هدف خود هستند . افزایش هزینه نیروی کار و بازدهی پایین و احتمال بروز خطاهای انسانی بعضاً جبران ناپذیر ، بسیاری از مدیران و کار فرمایان را برای بکار گیری سیستم های هوشمند متقاعد نموده است .

حمل و نقل هوشمند را می توان به دو دسته تقسیم کرد :

۱- زیر ساخت های عمومی

۲- صنعت خودرو

این دو بخش وقتی هوشمند می شوند که سنسورهای شبکه و وسایل قرار می گیرند تا اهداف مدیریت و کنترل از راه دور ، ایمنی و کارایی را تحقق بخشند تقاطع شلوغ شهری به تصویر کشیده شود ، عابران پیاده سعی کنند از آنجا عبور کنند که چراغ های خیابان جریان ترافیک را تنظیم کنند .

اما در سیستم های حمل و نقل سنتی ، چراغ های خیابان یا از طریق تایمز ، صفحات تحت فشار در زیر جاده یا دکمه های عابر پیاده در حاشیه رانده می شوند ، رانندگان سوار بر وسایل نقلیه به سختی سعی می کنند خود را به مقصد برسانند .

مهم ترین مولفه های هوشمند سازی لجستیک

۱- نوسازی ناوگان های حمل و نقل

۲- آموزش رانندگان در مورد هوشمند سازی

۳- آموزش مردم در مورد هوشمند سازی از طریق رسانه های عمومی

۴- آموزش دانش آموزان با همکاری آموزش و پرورش در مورد هوشمند سازی

۵- آماده سازی سازمان راهداری در تهیه و نصب زیر ساخت های هوشمند سازی با همکاری راهنمایی و رانندگی سایر نهاد های ذیربط

۶- اعمال سیاست خروج از خود مالکی ناوگان های حمل و نقل و یا حداقل کم کردن نسبت سهمی آنها
نتیجه گیری :

این مقاله پیرو سیاستهای اداره کل راهداری استان گلستان در رابطه با هوشمند سازی حمل و نقل و لجستیک تهیه گردید . امیدوارم با تلاش مدیران و کارشناس محترم سازمان محترم راهداری زیر ساخت لازم تهیه گردد تا زمینه رشد و توسعه استان فراهم گردد .

لازم به ذکر است سهم استان گلستان از ۱۴۳۲ شرکت حمل و نقل بین المللی در ایران ۱۹ شرکت فعال است که می توان در زمینه به روز رسانی ناوگان حمل و نقل و ارتقای سطح هوشمندی حمل و نقل سیاستگذاری و برنامه ریزی اجرایی نمود.

باتشکر

دکتر رحمان قره باش

نایب ریس انجمن صنفی حمل و نقل بین المللی

استان گلستان